

עין משפט
גר מצוה

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

מסורת הש"ס

16 (תוספתא סוף פרק א),
17 (תלפין יא: מ"ג ל"ג),
18 (קדושין ע"ג, ד) יבמות
ק"ה, ט"ו כ"א: אמת,
19 (א"ר) דמיעוט עובדי
כוכבים אין פרושים מ"מ
מסבין לה ודאי בעולה חן
הרוב המיפוס, ט"ו.

תורה אור השלם

1. והיתה לו ולירעה
אחריו בריית ברת עולם
היחית אשר קנא לאלהיו
ויבפר על בני ישראל
מבדור כה יג

מוסף רש"י

עשרה כהנים כ"י הולד
שתיק, ויבפר היא דהא
פשיטא לן דגן טהן טהן על
הפסיוה הוא ויבחו טו,
שפשיטיקין אותו מדין
כהונה, מלעט עטרה,
וחף על גב דלענין יוחסין
לפסל אשה כשר הוא, פסול
מיוחס אחריו, עיבר
זרעו שהוא על טו.

לחורבה. סתמא לבעילה שהיא מקום לנאות: חורבה דמסא. סתם
בעילה מאחד מצני העיר ואיכא למימר בעיר שרובה ישראל כשרים
קאמר: דדברא. ספק אחד מסוף העולם כזה לנאן ורוב העולם
עובדי כוכבים הם ופסולים
(דף מה). ובקדושין (דף ע"ה): ואלו
עובדי כוכבים ועבד שאין לו אלמנות
וינידושין בה: זו ערוס שהיא. עמנה
כשרה לומר לכשר נבעלה: אינה
נאמנת. לישא לכהן: אמרו לו אלל.
היא. כמו אכל שרה אשתך (בבבא מצ"א ח)
דמתרגמינן בקושטא: ומה הפרש בין
זו לזו. ר' יהושע חולקים לה: לזו יש
עדים. שנבעלה דכיון דשכיבת לבין
העובדי כוכבים והם פרושים בעריות
כולנו עדים שנבעלה: ולזו אין עדים.
שנבעלה שלא נראה אלא מדברת ומינו
דאי בעיא אמרה לא נבעלתי כי
אמרה נמי לכשר נבעלתי מהמנא:
ף לזו. כלומר אף כאן יש אחת שיש
לה עדים וחלום חולקים עלי בעריות
מעוברת: אמרו ליה כו. לקמיה
מפרש מאי קמרי לה על מאי
דקאמר להו: אין אפוטרופוס כו.
לקמן מפרש: בד"א. דנאמנת לר"ג:
בערוס אשה בגופה. לומר להכשר
את עלמה לכהונה דלא מתוקני לה
נבעלה לפסול: מאי קאמר להו כו.
כלומר מאי קאמר להו איכה דקא
מהדין ליה איניה רוב עובדי כוכבים
פרושים בעריות כלום שכיבת היא זו
על מה שאמר להם אף לזו יש לה עדים
אין לך פירוק גדול מזה דקחוינן
דנאמנתה ממנו: השכנתה על המעוברת.
מטובה ומורה ונאמנת: מדברת היינו
שכניה. מה מדברת אין לה עדים אף
שכניה אין לה עדים נבעלה וחלום
מתוקים אותה כנבעלה: פרושים
בעריות. והיא נבעלה: אין
אפוטרופוס לעריות. אין אחס ויכולים
להיות לה אפוטרופוס לומר לא נבעלה:
ויפיק ליה וכו'. לרבי יהושע פריך
נהי נמי דאין אפוטרופוס לעריות
מיפיק ליה דלא דמי לשכניה דהתם רוב
פסולין כו: מכשיר אפי' ברוב פסולים.
דאמרין אוקמה אחוקה ועל רוב
פסולים שהיו מכשירים אותה הכי
הוא להם ראייה כו השכניה: איס לה
חוקה דכשרות. וי"ל אשה זו בחזקת
כשרות עומדת ומספק אתה בא
לפסולה אל תפסיגה מספק: לא
שמוקי ופער. כלומר שמוקי הוא
במקלם שאם כהן היה הבעול והעובר
יהיה זכר משתקין אותו מדין כהונה
בדלקת אכל כשר הוא ליוחסין שאם
נקבה היא חושש לכהונה וחס וזכר
הוא כמו ואלמנתו כשרות לכהונה:
ופירש אחד פנן. ואין ידוע איזה הוא:
כשר בא. והיא שמוקי על כרחך כשר
ליוחסין וחס נקבה היא ראייה לכהן
וקרי ליה שמוקי: מדין כהונה. שלא
יעבוד עבודה ולא יאכל מרומה:
מיוחס אחריו. שאנו יודעין מי אבי:
אין

לחורבה ואמרו לה מה מיבוי של איש זה
כהן הוא וכן אחי אבא הוא רבן גמליאל ור"א
אומרים נאמנת רבי יהושע אומר לא מפיה
אנו היין אלא הרי זו בחזקת בעולה לנתין
ולממוז עד שתביא ראיה לדבריה בשלמא
לזעירי היינו דקתני תרתיה לומר לה
אלא לרב אבי דאמר נבעלה תרתי למה לה
הדא קתני לומר החורבה והיא לומר או
לחורבה קתני הדא לחורבה דמתא וחדא
לחורבה דדברא וצריכי דאי אשמעינן חורבה
דמתא בהא קמבשר רבן גמליאל משום
דרוב כשרים אצלה אבל לחורבה דדברא
דרוב פסולין אצלה אימא מודה ליה לרבי
יהושע ואי אשמעינן בהדיא בהדיא קאמר
רבי יהושע אבל בהא אימא מודה לר"ג
צריכא מיתבי לזו עדות שהאשה כשרה לה
ורבי יהושע אומר אינה נאמנת אמר להם ר"י
אי אתם מודים בשכניה ששכיבת ויש לה
עדים ששכיבת והיא אומרת מורה אני
שאינה נאמנת אמרו לו אבל ומה הפרש יש
בין זו לזו יש עדים ולזו אין לה עדים אמר
להם אף לזו יש עדים שהרי כריסה בין שניה
אמרו לו רוב עובדי כוכבים פרוצים בעריות
הם אמר להן אין אפוטרופוס לעריות בד"א
בעדות אשה בגופה אבל עדות אשה בכתה
דברי הכל הולד שתוקי מאי קאמר להו ומאי
קמהדרי ליה הכי קאמרי ליה השבתנו על
המעוברת מה תשיבנו על המדברת אמר
להם מדברת היינו שכניה אמרו לו שאני
שכניה דרוב עובדי כוכבים פרוצים בעריות
הם אמר להם הא נמי כיון דאיסתתר אין
אפוטרופוס לעריות קתני מיהת תרתי מדברת
ומעוברת תיבתא דרב אבי תיבתא ותיפוק
ליה דהתם רוב פסולין אצלה והכא רוב
כשרין אצלה מסייע ליה לרבי יהושע בן לוי
דאמר רבי יהושע בן לוי לרבי המכשיר
מכשיר אפילו ברוב פסולין לרבי הפוסל
פוסל אפילו ברוב כשרים א"ר יוחנן לרבי
המכשיר בה מכשיר בכתה לרבי הפוסל
בה פוסל בכתה ורבי אלעזר אומר לרבי
המכשיר בה פוסל בכתה אמר רבה מ"מ
דר"א בשלמא איהי אית לה חוקה דכשרות
בתה לית לה חוקה דכשרות איתביה ר"א
לרבי יוחנן בד"א בעדות אשה בגופה אבל
עדות אשה בכתה דרבי הכל הולד שתוקי
מאי לאו שתוקי ופסול לא שתוקי וכשר ומי
איכא שתוקי כשר אין כדשמואל דאמר
שמואל יעשרה כהנים עומדים ופירש אחד
מהם ובעל הולד שתוקי מאי שתוקי אילימא
שמשתיקין אותו מנכסי אביו פשיטא ומי
ידעינן אבהו מנו יאלא שמשתיקין אותו מדין
כהונה דכתיב ויהיה לו ולזרעו אחריו ברית
כהונת עולם מי שזרעו מיוחס אחריו יצא
יהוא ארום וארוסתו דתו לקמיה דרב יוסף היא אמרה מיניה והוא אמר

השבתנו על המעוברת. פי' לדין נוחא דאשה מונע נודקת
ומונה ולא דמיא לשכניה אלא לדין דלית לן הך
קשרא מינה מעוברת אכל מדברת אפילו
יש עדים ולזו אין עדים ואיכא מינו אמר להם
מדברת היינו שכניה ולא
וכמו ששכניה אין נאמנת לומר לא
נבעלתי הי"ג מדברת דמסיק לפי שאין
אפוטרופוס לעריות ומיהו פי' זה לא
יתכן למאי דפרישית לעיל דלר' יהושע
נאמנת לומר לא נבעלתי ופרי' בדוחק
מדברת היינו שכניה דמנו שכניה
בחזקת בעולה כן מדברת בחזקת
בעולה לענין שאם אמרה לכשר
נבעלתי שאינה נאמנת כמינו לפי
שיאמר לומר לא נבעלתי ולהכי אהני
דאין אפוטרופוס לעריות דלא משנינן
ליה מינו: מסייע ליה ר' יהושע
ב"ב י"ו. הקשה ר"ת אחי מיפוק ליה
דהתם שכניה כל פסולים והכא
בחורבה דדברא רוב ומיך דרוב ככל
ולישא למימר כמדברת לישא אלא רוב
איכא למימר סמוך מיעוטא לחוקה
ואיתמר לה רובא דאפילו אית להו
סמוך מיעוטא לחוקה לר"ג וי' יהושע
מ"מ לא הו אלא פלגא ופלגא ודין
הוא שחלש מספק דספק איסורא
לחומרה ולא דמי למינק שומאל נלך
העיסה כפרק עשרה יוחסין (קדושין
דף פ. וס) דמסתרינן מטעם סמוך
מיעוטא לחוקה דלס אמרו ספק
טועמה לטהר יאמרו ספק איסור
להמיר כדאמרין פרק כ"טו הדס
(חולין דף ס"ו): מכשיר אפי' הדס
ברוב פסולים. והא דקאמרין כפ'
עשרה יוחסין (קדושין ע"ג) וס' גבי אלא
שאלו היה קורא לשמוקי נדוקי ומפרש
בגמרא שבודקין אמו ואומרת לכשר
נבעלתי איתר כמאן כ"ג מנינא מדא
וימנא ופירש מעוברת כ"ג פי' והוה ליה
למחזי וכן אמר אלא שאל וכן פי' סס
בקוטרס ומשני דאנא שאל עדיפא
מר"ג דאי מהתם הוה אמנא ברוב
כשרים אלא כו' אע"ג דלמרי' אלא
דר"ג מכשיר אפילו ברוב פסולין אלא
שאל קאי אמנתי וממתי' לא משמע
מדי לחיירי ברוב פסולים והא דפריך
התם לעיל למאי דהוה עני למימר
דאנא שאל אלא להכשיר כנתה
הינחא למ"ד לרבי המכשיר בה פוסל
כנתה אכל למ"ד מכשיר כנתה מאי
איכא למימר התם פריך שפיר דאפי'
לזעירי לשון המטה דקתני מה טעם
של עובר זה משמע דאנא להכשיר
כנתה: פשיטא פי' ידעינן אבהו
מנו. הכא לא בעי לשניי לא צריכא
דאי תפס כדמשני כפרק עשרה יוחסין
(ס' דף ע"ה). וס' גבי ארוסה שעיברה
דהתם גרסיס לרבי דמארוס נמעברה
ואיכא למיתלי בה טפי מכאניס
דעלמא: בעינן ידעו פיוחס
אחריו. והא דלמך בהחולן וינמת
דף ל' דלשון ראו להיות כ"ג גבי
ספק כן תשע לראשון כפרק נושאין
על האטמה (ס' דף ק:) פריך לה
ומשני זרעו מיוחס אחריו דריבן וקרא
אסתמא בעלמא הוא וכי גזר רבנן
כונת גישוין לא גזר:
[ההוא ארום וארוסתו. והא

לחורבה ואמרו לה מה מיבוי של איש זה
כהן הוא וכן אחי אבא הוא רבן גמליאל ור"א
אומרים נאמנת רבי יהושע אומר לא מפיה
אנו היין אלא הרי זו בחזקת בעולה לנתין
ולממוז עד שתביא ראיה לדבריה בשלמא
לזעירי היינו דקתני תרתיה לומר לה
אלא לרב אבי דאמר נבעלה תרתי למה לה
הדא קתני לומר החורבה והיא לומר או
לחורבה קתני הדא לחורבה דמתא וחדא
לחורבה דדברא וצריכי דאי אשמעינן חורבה
דמתא בהא קמבשר רבן גמליאל משום
דרוב כשרים אצלה אבל לחורבה דדברא
דרוב פסולין אצלה אימא מודה ליה לרבי
יהושע ואי אשמעינן בהדיא בהדיא קאמר
רבי יהושע אבל בהא אימא מודה לר"ג
צריכא מיתבי לזו עדות שהאשה כשרה לה
ורבי יהושע אומר אינה נאמנת אמר להם ר"י
אי אתם מודים בשכניה ששכיבת ויש לה
עדים ששכיבת והיא אומרת מורה אני
שאינה נאמנת אמרו לו אבל ומה הפרש יש
בין זו לזו יש עדים ולזו אין לה עדים אמר
להם אף לזו יש עדים שהרי כריסה בין שניה
אמרו לו רוב עובדי כוכבים פרוצים בעריות
הם אמר להן אין אפוטרופוס לעריות בד"א
בעדות אשה בגופה אבל עדות אשה בכתה
דברי הכל הולד שתוקי מאי קאמר להו ומאי
קמהדרי ליה הכי קאמרי ליה השבתנו על
המעוברת מה תשיבנו על המדברת אמר
להם מדברת היינו שכניה אמרו לו שאני
שכניה דרוב עובדי כוכבים פרוצים בעריות
הם אמר להם הא נמי כיון דאיסתתר אין
אפוטרופוס לעריות קתני מיהת תרתי מדברת
ומעוברת תיבתא דרב אבי תיבתא ותיפוק
ליה דהתם רוב פסולין אצלה והכא רוב
כשרין אצלה מסייע ליה לרבי יהושע בן לוי
דאמר רבי יהושע בן לוי לרבי המכשיר
מכשיר אפילו ברוב פסולין לרבי הפוסל
פוסל אפילו ברוב כשרים א"ר יוחנן לרבי
המכשיר בה מכשיר בכתה לרבי הפוסל
בה פוסל בכתה ורבי אלעזר אומר לרבי
המכשיר בה פוסל בכתה אמר רבה מ"מ
דר"א בשלמא איהי אית לה חוקה דכשרות
בתה לית לה חוקה דכשרות איתביה ר"א
לרבי יוחנן בד"א בעדות אשה בגופה אבל
עדות אשה בכתה דרבי הכל הולד שתוקי
מאי לאו שתוקי ופסול לא שתוקי וכשר ומי
איכא שתוקי כשר אין כדשמואל דאמר
שמואל יעשרה כהנים עומדים ופירש אחד
מהם ובעל הולד שתוקי מאי שתוקי אילימא
שמשתיקין אותו מנכסי אביו פשיטא ומי
ידעינן אבהו מנו יאלא שמשתיקין אותו מדין
כהונה דכתיב ויהיה לו ולזרעו אחריו ברית
כהונת עולם מי שזרעו מיוחס אחריו יצא
יהוא ארום וארוסתו דתו לקמיה דרב יוסף היא אמרה מיניה והוא אמר

השבתנו על המעוברת. פי' לדין נוחא דאשה מונע נודקת
ומונה ולא דמיא לשכניה אלא לדין דלית לן הך
קשרא מינה מעוברת אכל מדברת אפילו
יש עדים ולזו אין עדים ואיכא מינו אמר להם
מדברת היינו שכניה ולא
וכמו ששכניה אין נאמנת לומר לא
נבעלתי הי"ג מדברת דמסיק לפי שאין
אפוטרופוס לעריות ומיהו פי' זה לא
יתכן למאי דפרישית לעיל דלר' יהושע
נאמנת לומר לא נבעלתי ופרי' בדוחק
מדברת היינו שכניה דמנו שכניה
בחזקת בעולה כן מדברת בחזקת
בעולה לענין שאם אמרה לכשר
נבעלתי שאינה נאמנת כמינו לפי
שיאמר לומר לא נבעלתי ולהכי אהני
דאין אפוטרופוס לעריות דלא משנינן
ליה מינו: מסייע ליה ר' יהושע
ב"ב י"ו. הקשה ר"ת אחי מיפוק ליה
דהתם שכניה כל פסולים והכא
בחורבה דדברא רוב ומיך דרוב ככל
ולישא למימר כמדברת לישא אלא רוב
איכא למימר סמוך מיעוטא לחוקה
ואיתמר לה רובא דאפילו אית להו
סמוך מיעוטא לחוקה לר"ג וי' יהושע
מ"מ לא הו אלא פלגא ופלגא ודין
הוא שחלש מספק דספק איסורא
לחומרה ולא דמי למינק שומאל נלך
העיסה כפרק עשרה יוחסין (קדושין
דף פ. וס) דמסתרינן מטעם סמוך
מיעוטא לחוקה דלס אמרו ספק
טועמה לטהר יאמרו ספק איסור
להמיר כדאמרין פרק כ"טו הדס
(חולין דף ס"ו): מכשיר אפי' הדס
ברוב פסולים. והא דקאמרין כפ'
עשרה יוחסין (קדושין ע"ג) וס' גבי אלא
שאלו היה קורא לשמוקי נדוקי ומפרש
בגמרא שבודקין אמו ואומרת לכשר
נבעלתי איתר כמאן כ"ג מנינא מדא
וימנא ופירש מעוברת כ"ג פי' והוה ליה
למחזי וכן אמר אלא שאל וכן פי' סס
בקוטרס ומשני דאנא שאל עדיפא
מר"ג דאי מהתם הוה אמנא ברוב
כשרים אלא כו' אע"ג דלמרי' אלא
דר"ג מכשיר אפילו ברוב פסולין אלא
שאל קאי אמנתי וממתי' לא משמע
מדי לחיירי ברוב פסולים והא דפריך
התם לעיל למאי דהוה עני למימר
דאנא שאל אלא להכשיר כנתה
הינחא למ"ד לרבי המכשיר בה פוסל
כנתה אכל למ"ד מכשיר כנתה מאי
איכא למימר התם פריך שפיר דאפי'
לזעירי לשון המטה דקתני מה טעם
של עובר זה משמע דאנא להכשיר
כנתה: פשיטא פי' ידעינן אבהו
מנו. הכא לא בעי לשניי לא צריכא
דאי תפס כדמשני כפרק עשרה יוחסין
(ס' דף ע"ה). וס' גבי ארוסה שעיברה
דהתם גרסיס לרבי דמארוס נמעברה
ואיכא למיתלי בה טפי מכאניס
דעלמא: בעינן ידעו פיוחס
אחריו. והא דלמך בהחולן וינמת
דף ל' דלשון ראו להיות כ"ג גבי
ספק כן תשע לראשון כפרק נושאין
על האטמה (ס' דף ק:) פריך לה
ומשני זרעו מיוחס אחריו דריבן וקרא
אסתמא בעלמא הוא וכי גזר רבנן
כונת גישוין לא גזר:
[ההוא ארום וארוסתו. והא

לחורבה ואמרו לה מה מיבוי של איש זה
כהן הוא וכן אחי אבא הוא רבן גמליאל ור"א
אומרים נאמנת רבי יהושע אומר לא מפיה
אנו היין אלא הרי זו בחזקת בעולה לנתין
ולממוז עד שתביא ראיה לדבריה בשלמא
לזעירי היינו דקתני תרתיה לומר לה
אלא לרב אבי דאמר נבעלה תרתי למה לה
הדא קתני לומר החורבה והיא לומר או
לחורבה קתני הדא לחורבה דמתא וחדא
לחורבה דדברא וצריכי דאי אשמעינן חורבה
דמתא בהא קמבשר רבן גמליאל משום
דרוב כשרים אצלה אבל לחורבה דדברא
דרוב פסולין אצלה אימא מודה ליה לרבי
יהושע ואי אשמעינן בהדיא בהדיא קאמר
רבי יהושע אבל בהא אימא מודה לר"ג
צריכא מיתבי לזו עדות שהאשה כשרה לה
ורבי יהושע אומר אינה נאמנת אמר להם ר"י
אי אתם מודים בשכניה ששכיבת ויש לה
עדים ששכיבת והיא אומרת מורה אני
שאינה נאמנת אמרו לו אבל ומה הפרש יש
בין זו לזו יש עדים ולזו אין לה עדים אמר
להם אף לזו יש עדים שהרי כריסה בין שניה
אמרו לו רוב עובדי כוכבים פרוצים בעריות
הם אמר להן אין אפוטרופוס לעריות בד"א
בעדות אשה בגופה אבל עדות אשה בכתה
דברי הכל הולד שתוקי מאי קאמר להו ומאי
קמהדרי ליה הכי קאמרי ליה השבתנו על
המעוברת מה תשיבנו על המדברת אמר
להם מדברת היינו שכניה אמרו לו שאני
שכניה דרוב עובדי כוכבים פרוצים בעריות
הם אמר להם הא נמי כיון דאיסתתר אין
אפוטרופוס לעריות קתני מיהת תרתי מדברת
ומעוברת תיבתא דרב אבי תיבתא ותיפוק
ליה דהתם רוב פסולין אצלה והכא רוב
כשרין אצלה מסייע ליה לרבי יהושע בן לוי
דאמר רבי יהושע בן לוי לרבי המכשיר
מכשיר אפילו ברוב פסולין לרבי הפוסל
פוסל אפילו ברוב כשרים א"ר יוחנן לרבי
המכשיר בה מכשיר בכתה לרבי הפוסל
בה פוסל בכתה ורבי אלעזר אומר לרבי
המכשיר בה פוסל בכתה אמר רבה מ"מ
דר"א בשלמא איהי אית לה חוקה דכשרות
בתה לית לה חוקה דכשרות איתביה ר"א
לרבי יוחנן בד"א בעדות אשה בגופה אבל
עדות אשה בכתה דרבי הכל הולד שתוקי
מאי לאו שתוקי ופסול לא שתוקי וכשר ומי
איכא שתוקי כשר אין כדשמואל דאמר
שמואל יעשרה כהנים עומדים ופירש אחד
מהם ובעל הולד שתוקי מאי שתוקי אילימא
שמשתיקין אותו מנכסי אביו פשיטא ומי
ידעינן אבהו מנו יאלא שמשתיקין אותו מדין
כהונה דכתיב ויהיה לו ולזרעו אחריו ברית
כהונת עולם מי שזרעו מיוחס אחריו יצא
יהוא ארום וארוסתו דתו לקמיה דרב יוסף היא אמרה מיניה והוא אמר